

Tulevaisuuden kauppa

Millaista osaamista tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa?
Moona Naakka, koulutusasiantuntija, Kaupan liitto

Moona Naakka

Koulutusasiantuntija
Kaupan liitto

moona.naakka@kauppa.fi

+358 45 651 8474

 moonanaakka

kauppa.fi

Kaupan alan muutokset tulevaisuusselonteon näkökulmasta

**Kaupan alan työt ja
työnkuvat ovat muuttuneet
ja muuttuvat myös jatkossa**

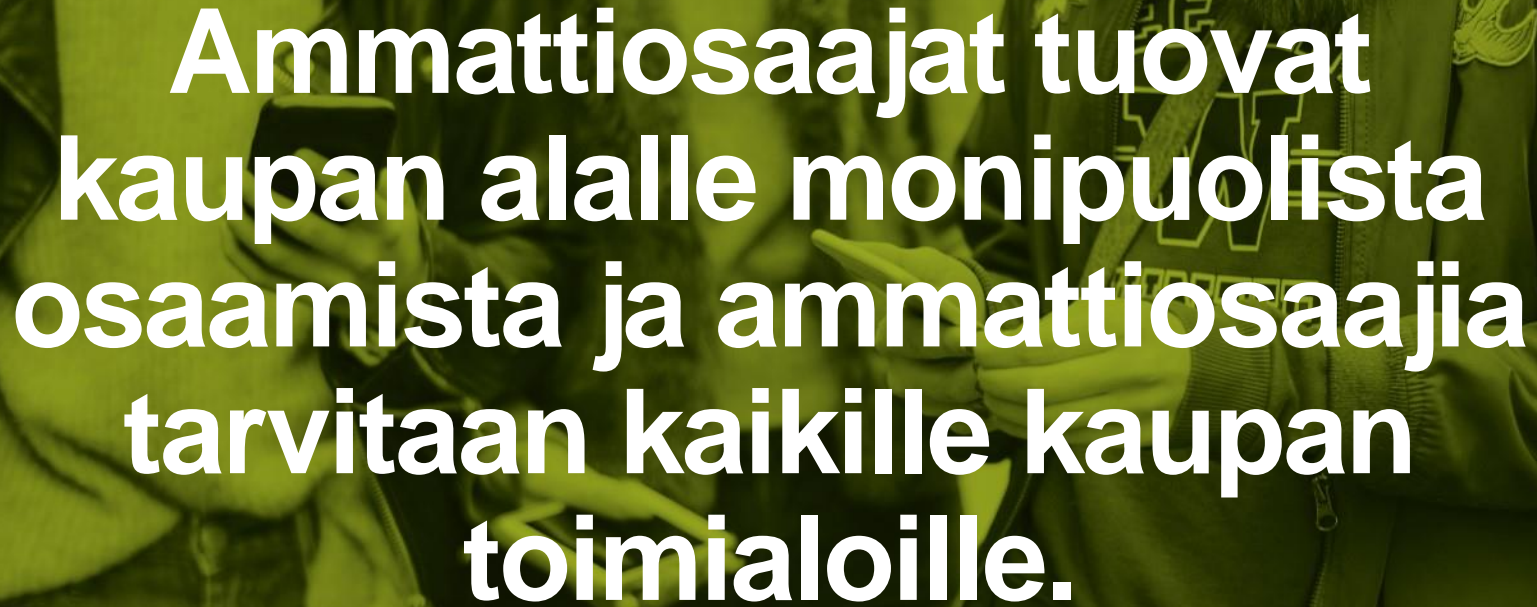
Kaupan ala on muuttunut ja muuttuu voimakkaasti

- Kauppa on yksi yrityselämän ja Suomen talouden suurimmista toimialoista niin työllistäjänä, talouskasvun luoja kuin verojen maksajanakin.
- Kauppa työllistää Suomessa noin 291 000 ihmistä, joista joka viides työssäkäyvä on alle 25-vuotias.
- Työt ja työnkuvat kaupan alalla ovat muuttuneet ja tulevat muuttumaan voimakkaasti. Alalta poistuu työpaikkoja, mutta samalla uuden osaamisen tarve kasvaa.

**Digitalisaatio,
kansainvälinen kauppa,
robotiikka,
miehittämättömät
myymälät ja
maksutapojen muutokset
muuttavat alaa.**

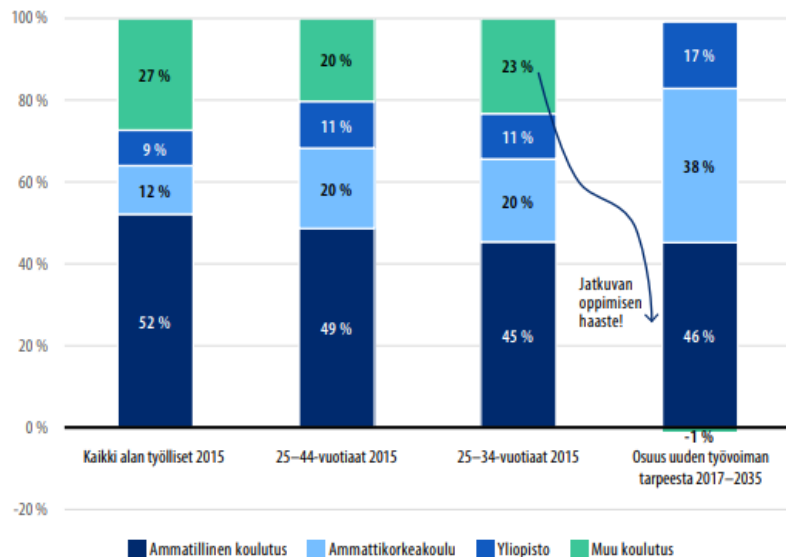
Osaamistason muutos on määrällisesti hyvin poikkeavaa suhteessa muihin aloihin

- Kaupan alan uuden työvoiman tarpeen vuosina 2016-2035 on ennakoitu olevan yhteensä noin 40 000 henkilöä, joista suurin osa (32 000) tarvitaan ammatillista koulutusta vastaaviin tehtäviin.
- Matalan osaamistason tehtävissä toimivien osuuden on arvioitu laskevan, kun taas ammatillista koulutusta ja korkeakoulutusta vastaavien tehtävien osuuden on arvioitu kasvavan vuoteen 2035 mennessä.
- Merkittävä osa matalan osaamistason työtehtävissä työskentelevistä joutuu hakeutumaan osaamistasoltaan vaativimpiin toimialan tehtäviin.
- Matalan osaamistason tehtävissä työskenteleviin kohdistuu jo lähitulevaisuudessa merkittävä lisä-, täydennys- ja uudelleen koulutuksen tarve.

**Ammattiosaajat tuovat
kaupan alalle monipuolista
osaamista ja ammattiosaajia
tarvitaan kaikille kaupan
toimialoille.**

Uuden työvoiman tarve keskittyy ammatillista koulutusta vastaaviin tehtäviin

- Vuonna 2015 kaupan alan työllisistä 52% oli ammatillisen koulutuksen saaneita, 12% ammattikorkeakoulussa opiskelleita ja 9% yliopistossa opiskelleita (27% muun koulutuksen saaneita esim. peruskoulu ja lukio).
- Ennakoidun uuden työvoiman tarpeesta ammatillisen koulutuksen osuus on 46%, ammattikorkeakoulun 38% ja yliopiston 17%. Ammattiosajille on siis kova tarve tulevaisuuden kaupassa.

Toimintaympäristöä muuttaviin trendeihin liittyvä substanssiosaaminen vahvistuu

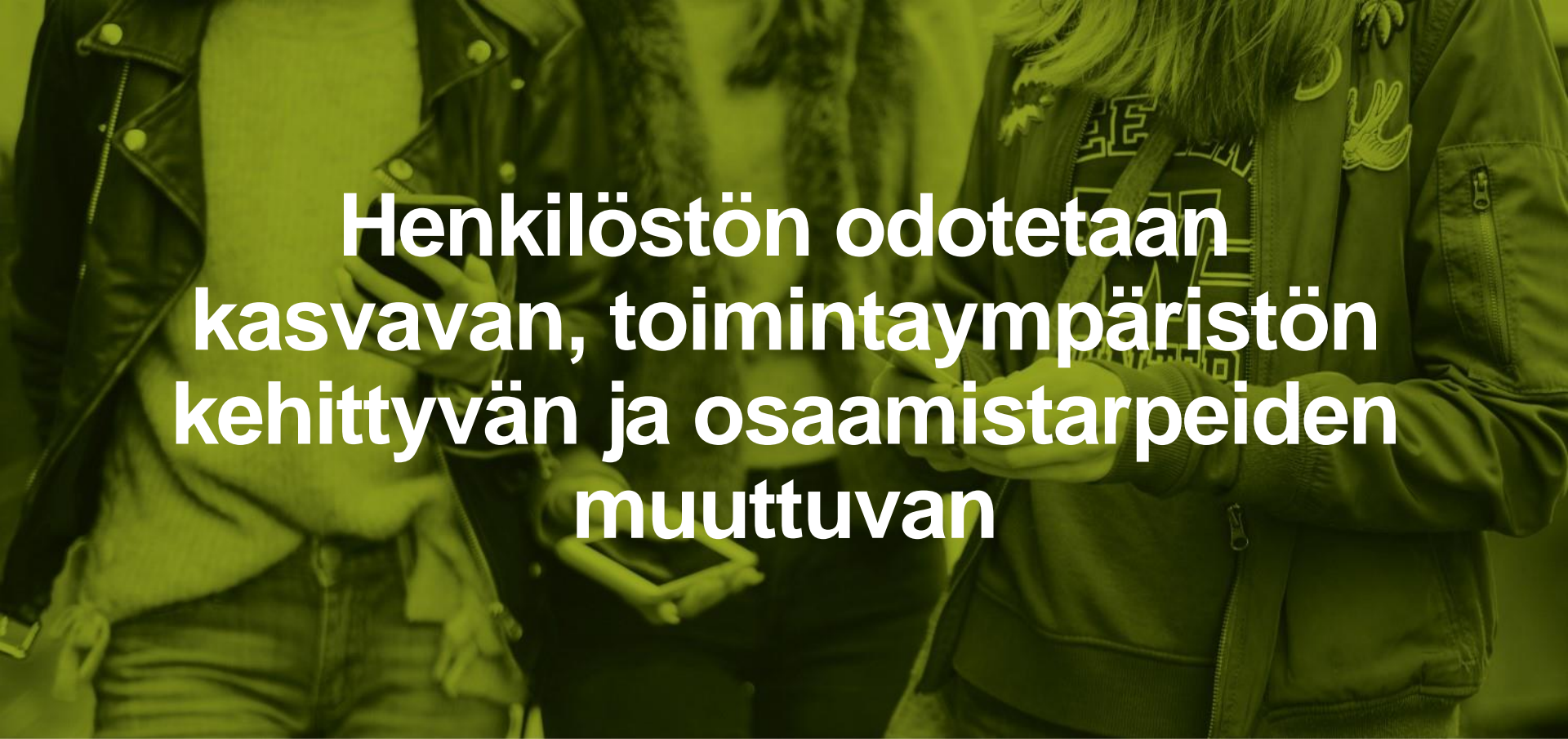
- Kaupan alalla keskeisiksi osaamistarpeiksi ja työtehtäviksi on katsottu esimerkiksi digitalisaatioon vastaaminen, kansainväliset tehtävät, johtotehtävät, kestävä kehitys sekä perinteiset yritysten funktioihin liittyvät osaamistarpeet, kuten laskentatoimi, tilintarkastus, rahoitus ja markkinointi.
- Suurin osaajapula koskee nimenomaan kaupan alan uusiutumiseen liittyviä erityisosaamisaloja, kuten teknologia-alojen, verkkokaupan, data-analytiikan ja kansainvälisen markkinoinnin erityisosaajia.
- Tulevaisuuden kaupassa tarvitaan myös yritysvastuuseen, ilmastotyöhön ja kiertotalousosaamiseen liittyvää osaamista.

**Ilmasto-osaaminen
nähdään tärkeänä
kaikissa kaupan
tehtävissä.**

Geneeriset työelämätaidot kaipaavat vahvistamista

- Tällaisia ovat mm. ongelmanratkaisu- ja analyysitaidot, uuden oppiminen, itseohjautuvuus, itsensä johtaminen, kriittinen ajattelu sekä valmius toimia monikulttuurisessa ympäristössä.
- Lisäksi jatkuva oppiminen ja ohjauksen tarve tulevat kasvamaan.
  - Positiivinen ja tärkeä viesti tulevaisuuden työelämälle: Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tuoreet tutkimustulokset kertovat, että yli 80% suomalaisista pitää uuden oppimista tärkeänä ja nauttii siitä. Valtaosa työkäisistä luottaa kykyynsä oppia uutta ja on iloisia ja ylpeitä osaamisestaan.

Alan muutokset yritysten näkökulmasta

**Henkilöstön odotetaan
kasvavan, toimintaympäristön
kehittyvän ja osaamistarpeiden
muuttuvan**

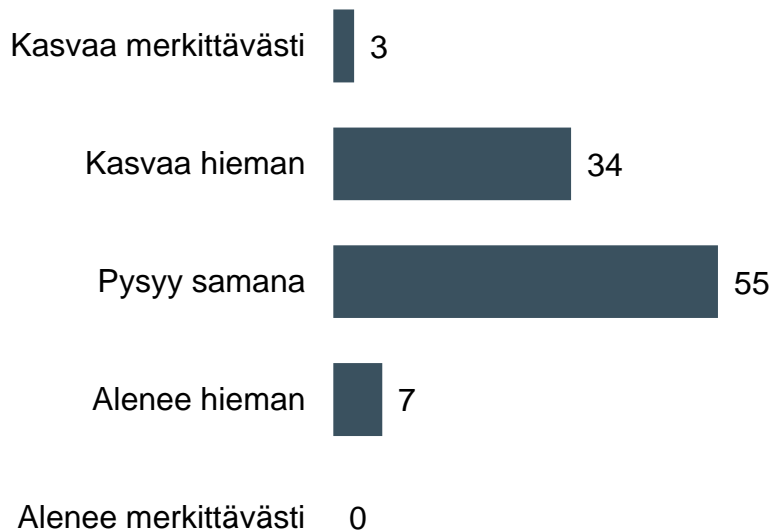
Osaajabarometri -yrityskyselyn toteutus

- Yrityskyselyn tavoitteena oli kartoittaa yritysten osaamistarpeita sekä selvittää mm. rekrytointien onnistumiseen ja helppouteen sekä työ- ja koulutusperusteiseen maahanmuuttoon liittyviä teemoja. Kyselyn toteutti Innolink.
- Kysely on sähköpostikyselyn ja puhelinhaastatteluiden yhdistelmä ja se toteutettiin helmi-huhtikuussa 2022.
- Kaupan liiton jäsenyrityksistä vastauksia kertyi yhteensä 325 kpl.
- Vastauksista 59 saatiin sähköisesti ja 266 haastateltiin puhelimitse.

**Kauppan liitto
Palta
MaRa
Finanssiala**

Yli kolmasosa kaupan yrityksistä odottaa henkilöstön kasvavan lähitulevasuudessa

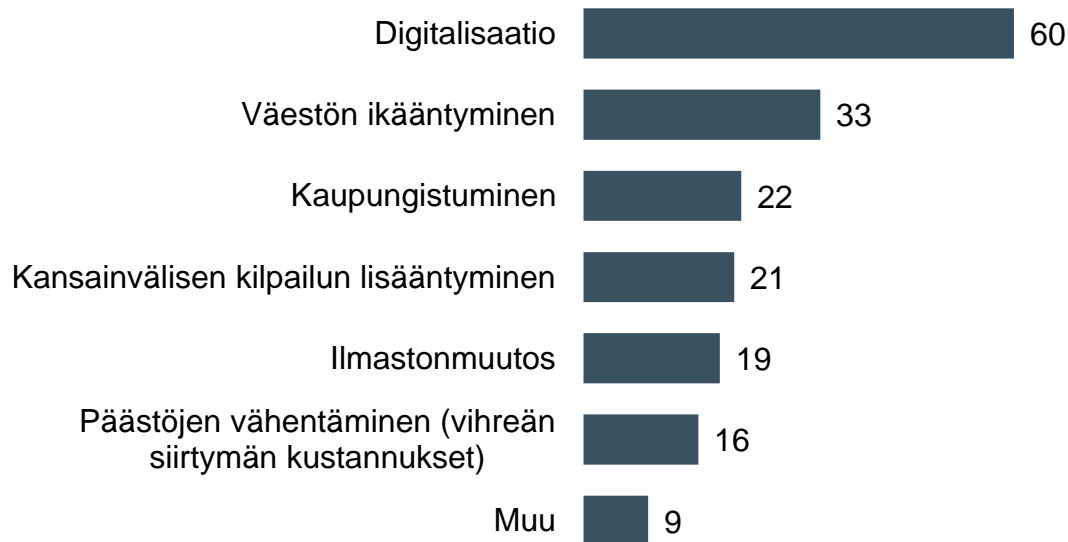
Miten arvioisit yrityksenne henkilöstömäärän kehittyvän lähitulevaisuudessa?

**Tukkukaupoista
47% ja
vähittäiskaupoista
30%.**

Digitalisaation ja väestön vanhenemisen odotetaan muuttavan toimintaympäristöä

Yrityksen toimintaan voimakkaimmin vaikuttavat trendit, % vastaajista

Kyky kehittää asiakaslähtöisiä palveluja tärkeää tällä hetkellä

Miten tärkeitä seuraavat henkilöstön osaamisen osa-alueet ovat yrityksenne kannalta tällä hetkellä?

Myynnin osaamisen merkitys kasvaa tulevien vuosien aikana

Mitkä taidot ovat yrityksenne kannalta tärkeimmät tulevaisuuden osaamistarpeet seuraavan 2-5 vuoden aikana?

Lähes puolet kaupan yrityksistä kokee osaavan työvoiman rekrytoinnin vaikeaksi

Kuinka vaikeaa yrityksellenne on rekrytoida osaava työvoimaa tällä hetkellä?

Kaikki kaupan yritykset

Tukkukaupat

Vähittäiskaupat

Osaamisen puutteet on yleisin syy rekrytointivaikeuksiin

Mistä rekrytointivaikeudet johtuvat?

Mitä Kaupan liitto tekee osaamisen kehittämisen eteen?

Digitaalinen kauppa (39 op)

Opintokokonaisuus Kaupan liiton ja viiden yliopiston yhteistyönä

Mistä on kyse?

- Kaupan liitto tunnisti tarpeen digitaalisen kaupan osaamisen kehittämiseksi. Teema koettiin niin tärkeäksi, että Kaupan liitto sitoutui käynnistämään opintokokonaisuuden ja koordinoimaan verkoston toimintaa.
- Opintokokonaisuutta koordinoi **Kaupan liitto**, toteutuksesta vastaavat viisi suomalaista yliopistoa.
- Opintokokonaisuus on suunnattu yhteistyöyliopistojen tutkinto-opiskelijoille ja kaikille avoimen yliopiston opiskelijoille. Kokonaisuus kasvattaa siis täysin uusia digitaalisen kaupan osaajia kaupan alalle, mutta kehittää samalla jo alalla työskentelevien osaamista.

**Digitaalinen
kauppa -
opintokokonaisuus**

Mistä on kyse?

- Opintokokonaisuus on parhaillaan käynnissä toista lukuvuotta ja se jatkuu seuraavat kaksi lukuvuotta yliopistojen opintotarjonnassa.
- Opiskelijamäärät vaihtelevat 30-90 opiskelijan välillä per jakso.
- Opintokokonaisuus tarjoaa kokonaiskuvan digitaalisesta kaupasta ja kaupan toimialan merkittävästä murroksesta.
- Opintokokonaisuus muodostuu **kuudesta kokonaan verkossa toteutettavasta opintojaksosta**, joiden avulla opiskelijat pääsevät perehtymään digitaaliseen kauppaan kokonaisvaltaisesti hankinnasta ja logistiikasta asiakkaiden käyttäytymiseen, brändiin ja digitaaliseen markkinointiin.
- Opintojaksojen lisäksi kokonaisuuteen sisältyy tutkinto-opiskelijoille suunnattu digitaalisen kaupan trainee -jakso.

**Digitaalinen
kauppa -
opintokokonaisuus**

Opintojaksot

Kaupan liiton yhteistyö TAMK:in kanssa

- Kaupan liitto käynnisti yhteistyön Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa digitaalisen liiketoiminnan opintoihin liittyen
  - TAMK tarjoaa avoimen ammattikorkeakoulun puolella kaupan yrityksille suunnatun digitaalisen liiketoiminnan 30 op kokonaisuuden:
    - Verkko liiketoiminnan toteuttaminen 5 op
    - Verkkokaupan laskentatoimi 5 op
    - Digimyynti- ja markkinointi 5 op
    - Asiakasprofilointi ja markkinoinnin strategiset linjaukset 5 op
    - Verkkokaupan löydettävyys ja käytettävyys 5 op
    - Kansainvälinen digitaalinen liiketoiminta 5 op
- Kokonaisuus pyörähti ensimmäistä kertaa käyntiin helmikuussa 2023 täydellä opiskelijaryhmällä

**Digitaalisen
liiketoiminnan
opinnot 30 op**

Kiitos!